

Maturitní témata ze základů společenských věd

1. *Pojem a předmět psychologie*

- Základní psychologické disciplíny a metody
- Speciální a aplikované psychologické disciplíny
- Psychologické hlavní směry (psychoanalýza, behaviorismus)
- Význam psychologických poznatků pro různé oblasti lidské činnosti

2. *Kognitivní (poznávací) procesy*

- Čítí a vnímání, druhy analyzátorů
- Základní druhy vnímání
- Základní vývojové fáze jedince
- Myšlení a řeč. Inteligence a paměť

3. *Psychologie osobnosti*

- Obecná charakteristika, struktura osobnosti
- Biologická determinace a sociální determinace, význam vlastní vůle
- Schopnosti, vlastnosti, charakter a temperament
- City a jejich význam v životě a činnosti člověka
- Psychohygienu - zdravý vývoj osobnosti

4. *Psychologie učení a práce*

- Obecná charakteristika, fáze a druhy učení
- Faktory ovlivňující průběh a výsledky učení
- Základní druhy práce, činitelé ovlivňující její průběh a výsledky
- Motivace a tvořivá činnost

5. *Předmět, úloha a význam sociologie*

- Vznik sociologie, její předmět a cíl, druhy sociologie
- Socializace, sociální učení a komunikace
- Sociální skupiny a útvary, sociální role
- Sociální stratifikace, sociální status a jeho symboly

6. *Organizace společnosti*

- Instituce, organizace, byrokracie
- Sociální stát a politika (výhody a nevýhody sociálního státu)
- Problém sociální nerovnosti a spravedlnosti,
- Normální a patologické ve společnosti, anomie, konformismus, deviace
- Etnické rozpory, rasismus

7. ***Sociální psychologie***

- Vliv sociálního prostředí na utváření (psychiky) člověka
- Sociální interakce, poznávání, konflikty a jejich řešení
- Prostředky hromadné komunikace, masová psychóza
- Veřejné mínění a manipulace s lidským myšlením

8. ***Základy ekonomie a ekonomiky***

- Základní ekonomické teorie - odraz vývoje společnosti
- Základní pojmy (ekonomie, ekonomika, ekonomické sektory, statky ....)
- Základní ekonomický problém
- Makroekonomie a mikroekonomie
- Fungování trhu, nabídka a poptávka

9. ***Základní priority hospodářské politiky***

- Tempo růstu HNP (hrubý národní produkt)
- Míra nezaměstnanosti
- Stav platební bilance
- Inflace
- Vztahy mezi těmito základními faktory - tzv. magický čtyřúhelník

10. ***Peníze v tržní ekonomice***

- Podstata a vznik peněz, jejich kupní síla
- Banky a monetární politika
- Nástroje ovlivňující vývoj platební bilance
- Příčiny inflace a její sociální důsledky

11. ***Hospodářský /konjunkturální/ cyklus***

- Příčiny kolísání tržního hospodářství
- Základní fáze hospodářského cyklu
- Negativní důsledky krize a způsoby jejího řešení
- Úloha státu v tržní ekonomice

12. ***Vznik státu a práva***

- Pojem a vznik státu, jeho podstata, vztah mezi občanem a státem
- Formy státu a formy vlády
- Charakteristika právního státu, státní suverenita
- Základní lidská práva; Listina základních práv a svobod

13. ***Podstata a funkce práva ve společnosti***

- Historický vývoj práva v českých zemích; definice práva, zákonů a spravedlnosti
- První zákonodárné pokusy (Výsady Boleslavovy, Dekreta Břetislavova ...)
- První kodexy a jejich prameny, ústavy
- Právo kontinentální, angloamerické a islámské

14. ***Demokracie, její předpoklady a formy***

- Obecné principy demokracie
- Institucionální předpoklady, dělba státní moci
- Demokracie přímá a nepřímá
- Volební systémy

15. ***Odvětví práva a jejich hlavní prameny***

- Právo veřejné
- Právo soukromé
- Právo veřejně-soukromé

16. ***Ústava České republiky***

- Nejdůležitější novelizace ústavy po roce 1989
- Nositelé zákonodárné moci, postup a tvorba zákonů
- Výkonná moc a systém státní správy, struktura soudů v České republice

17. ***Pojem a předmět filozofie***

- Základní filozofická otázka
- Periodizace, úloha a hlavní cíle filozofie
- Charakteristika před Sokratovské filozofie
- Škola milétská, efeská, pýthagorejská, elejská

18. ***Vrcholné údobí řecké filozofie***

- Sofisté a důsledky jejich učení
- Sokrates, Platon
- Aristoteles
- Řecká a římská filozofie po Aristotelovi (epikureismus, stoicismus)

19. ***Filozofie středověku***

- Protiklad antického a středověkého duchovního vývoje
- Základní periodizace středověké filozofie, zdroje křesťanství
- Charakteristika období patristiky (Augustin)
- Období rané scholastiky - spor o univerzálie (Abélard, Occam)
- Vrcholná a pozdní scholastika (Akvinský)

20. ***Filozofie ve věku renesance a reformace***

- Duchovní obrat od středověku k novověku (humanismus, renesance)
- Nové právní a politické myšlení
- Machiavelli, E. Rotterdamský, Montaigne, Hobbes, T. Morus
- Kusánsky, Bruno, Francis Bacon

21. ***Filozofie mezi renesancí a osvícenstvím***

- Novověký racionalismus
- Descartes (význam kartesianismu), Spinoza, Leibnitz
- Srovnání racionalismu a empirismu
- Předchůdci anglického empirismu (Roger Bacon, srovnat s F. Baconem)

22. ***Filozofie osvícenství v Anglii a ve Francii***

- Anglická filozofie (Locke, Berkeley, Hume)
- Význam anglické filozofie pro evropský duchovní vývoj
- Francouzská filozofie (Montesquieu, Voltaire, Rousseau)
- Encyklopedisté a význam osvícenských myšlenek

23. ***Německá filozofie 18. a 19. století***

- Německé osvícenství; Immanuel Kant - fáze jeho filozofie
- Fichte, Herder, Hegel
- Německý materialismus (Feuerbach, Marx)

24. ***Nejvýznamnější filozofické směry v 19. a 20. století***

- Anglický a francouzský pozitivismus (Mill, Spencer, Comte,)
- Filozofie života (Nietzsche, Schopenhauer, Bergson)
- Pragmatismus, fenomenologie, existencialismus (S. Peirce; Husserl, J.P. Sartre)
- empiriokriticismus (Mach, Avenarius)

25. ***Česká filozofie***

- Období předreformační a reformační (Milič, Hus, Chelčický, Komenský)
- Česká filozofie 19. století (Bolzano, Palacký, Smetana)
- Česká moderní filozofie (Patočka, Kohák, Machovec, Bondy)
- T. G. Masaryk, jeho filozofická koncepce a odkaz

